

Z. Karvalics László

JAMBALAYA

WORLD PRESS PHOTO

2017-10-10 | PRÓZA, WORLD PRESS PHOTO

A guruló bevásárlókocsi egy ideje már szimbólum. A hajléktalanoké. Kétségkívül művészebb, izgalmasabb, elvontabb, hatásosabb, mint a füles sapka, a vattakabát, a Rorschach-húgyfolt, a papírzacskóból kikandikáló zöld borosüveg nyaka vagy a széttaposott láda léceiből rakott alkalmi tüzecke felett összedörzsölt kéz. Mert amikor nejlonzacskók helyett ebben a mozgó tárolóban közlekedik *minden*, amivel

egzisztenciáját vesztett tulajdonosa még vagy már sajátjaként rendelkezik, az a minden nem pusztán *valami*. Abban tényleg egyfajta teljesség tükröződik: annyi, amennyi.

Üres bevásárlókocsi kihalt szoba közepén. Ha volt is benne valami, már nincs. Élettelen. Aki idetolta, nem hajléktalan – ám ez nem otthon. Lakójának még annyi élete sincs, mint a hajléktalannak.

Játsszunk a dimenziókkal, mint a matrjoskákkal. Legyen a szoba a bevásárlókocsi, abban van egyvalami – ami valójában maga a semmi. És ha a szoba az üres fémtárggyal az a dolog, ami a lefüggönyözött ablakon túli világ Nagy Bevásárlókocsijában pihen, akkor az megkészszerzett semmi.

Ha nem tudnánk (Peter Bauza sorozatának egy másik képéből), hogy odakinn az utcán autóröncs mellett méhcsípésektől megdöglött ló fekszik, akkor is ugyanezt a dermesztő, tetszhalott ürességet és kilátástalanságot éreznénk. A színezett falak nem a teremtő emberi kezet idézik fel, hanem az értelmessé tehető lét örömtelen illúzióját. Ez nem 'szép embertelenség', mint József Attilánál, hanem a pokol bejárata. A rosszul berendezett világ mementója.

A szoba hirtelen újraszervezi saját geometriáját, s már nem oldalról látjuk, hanem felülről, mint egy kutat. Még mozdulatlan minden, de egy következő pillanatban, ami bármikor bekövetkezhet, megindul a kocsi lefelé, és zuhanás közben magával rántja a semmit, de avval a mindent is: reményt, jövőt, kultúrát, életet. Mind a 300 lakásfoglaló családot ebben a riói negyedben, Jambalayában. S ki mindenkiét még, hány helyen, míg megnő az értelem?

kép | Peter Bauza, Németország, Korunk kérdései, 3. díj, sorozat

Brazíliában milliók élnek biztonságos otthon nélkül. A kormányzati szociális lakhatási programok igyekeztek enyhíteni az 5.24 millióra becsült lakáshiányon, de kevés sikerrel. Csaknem 300 család él a "Jambalaya"-ként emlegetett negyedben, Rio de Janeiro nyugati részén, elfoglalva az elhagyott lakótelepi lakásokat, a 30 évvel korábbi, a középosztálynak szánt építkezés maradványait. Ez a városrész, csakúgy mint az országban számtalan egyéb favela és szegénynegyed, híján van az alapvető infrastruktúrának, az életkörülmények silányak.